

EESTI NSV TEATAJA

ВЕДОМОСТИ ЭСТОНСКОЙ ССР

Eesti NSV Ülemnõukogu seaduste, Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruste ja korralduste, Eesti NSV Rahvakomissaride käskkirjade ja juhendite, Eesti NSV maakondade ja linnade töötava rahva saadikute Nõukogude ja nende täitevkomiteede otsuste ja korralduste kogu.

Собрание законов Верховного Совета Эстонской ССР, указов Президиума Верховного Совета Эстонской ССР, постановлений и распоряжений Совета Народных Комиссаров Эстонской ССР, приказов и инструкций Народных Комиссаров Эстонской ССР, решений и распоряжений Советов депутатов трудящихся и исполнительных комитетов уездов и городов Эстонской ССР.

№ 4

10. jaanuaril
10. января

1941

II.

Art. 57. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tööõnnetuste registreerimise juhendi kinnitamise ja Tootmisega seotud õnnetusjuhtumite registreerimise ja arvele võtmise määruse teadmiseks ja täitmiseks avaldamise kohta. — Eesti NSV Töö Rahvakomissari juhend tööõnnetuste registreerimise kohta ja Tootmisega seotud õnnetusjuhtumite registreerimise ja arvele võtmise määrus ning vormid.

Постановление Совета Народных Комиссаров Эстонской ССР об утверждении инструкции о регистрации несчастных случаев при работе и об опубликовании для сведения и исполнения положения о регистрации и учете несчастных случаев, связанных с производством. — Инструкция Народного Комиссара Труда Эстонской ССР о регистрации несчастных случаев при работе, Положение о регистрации и учете несчастных случаев, связанных с производством и формы.

58. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Eesti invaliidide kooperasiiooni põhimääruse kinnitamise ja invaliidide kooperasiiooni organiseerimise kohta. — Eesti invaliidide kooperasiiooni põhimäärus.

Постановление Совета Народных Комиссаров Эстонской ССР об утверждении положения о кооперации Эстонских инвалидов и об организации кооперации инвалидов. — Положение о кооперации инвалидов.

III.

59. Eesti NSV Kergetööstuse Rahvakomissari käskkiri nr. 19 Side- ja isoleermaterjalide Tööstuste Keskusele alluvate käitiste ühendamise kohta.

60. Eesti NSV Kergetööstuse Rahvakomissari käskkiri nr. 20 natsionaliseeritud Polügraafiatööstuse Peavalitsusele allutatud käitiste likvideerimisest liitmise teel teiste sellesarnaste käitistega.

61. Eesti NSV Kergetööstuse Rahvakomissari käskkiri nr. 24 käitistes tehtavate leiu- tiste ja tehniliste ning organisatoorsete täiustamiste kohta.

62. Eesti NSV Kommunaalmajanduse Rahvakomissari käskkiri nr. 11 Majade Natsionaliseerimise Peakomitee koosseisu muudatuste kohta.

II.

57. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu

m ä ä r u s

tööõnnetuste registreerimise juhendi kinnitamise ja Tootmisega seotud õnnetusjuhtumite registreerimise ja arvele võtmise määruse teadmiseks ja täitmiseks avaldamise kohta.

I.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kinnitada käesolevale määrusele lisandatud Eesti NSV Töö Rahvakomissari juhend tööõnnetuste registreerimise kohta.

2. Avaldada teadmiseks ja täitmiseks Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu (ÜAÜKN) Presiidiumi poolt 8. septembril 1939 kinnitatud Tootmisega seotud õnnetusjuhtumite registreerimise ja arvele võtmise määrus (ÜAÜKN büll. nr. 12 — 1939) eestikeelses tõlkes.

II.

Eesti NSV Töö Rahvakomissari juhend tööõnnetuste registreerimise kohta ja Tootmisega seotud õnnetusjuhtumite registreerimise ja arvele võtmise määrus võtta kohaldamisele arvates 1. jaanuarist 1941.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Esimehe I as. O. S e p r e.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitseja as. L. O j a m a a.

Tallinn, 7. jaanuaril 1941. Nr. 22.

Eesti NSV Töö Rahvakomissari

j u h e n d

tööõnnetuste registreerimise kohta.

I. Erasektoris juhtunud õnnetusjuhtumite registreerimine ja arvele võtmine.

§ 1. Tootmisega seotud õnnetusjuhtumite registreerimise ja arvele võtmise määruuses ettenähtud korras on kohustatud tööõnnetusi registreerima ja arvele võtma ka kõik eratööandjad, nagu põllupidajad, käsitööstusettevõtjad, veonduskäitiste pidajad, kaubandusliikude ettevõtete pidajad, ehitusettevõtjad, majateenijate pidajad jne.

Õnnetusjuhtumite registreerimise ja arvele võtmise kord ei ole kehtiv töõndusliikude kooperatiiv-artellide, põllumajandusliikude ja kalandusliikude kolhooside liikmetega juhtunud tööõnnetuste kohta.

Tõõndusliikude kooperatiiv-artellide, põllumajandusliikude ja kalandusliikude kolhooside palgaliste isikutega juhtunud tööõnnetused kuuluvad registreerimisele õnnetusjuhtumite registreerimise ja arvele võtmise korras.

§ 2. Erasektoris vastutus õnnetusjuhtumite täieliku ja õigeaegse registreerimise ja arvele võtmise eest lasub tööandjal, kes on kohustatud ka alla kirjutama õnnetusjuhtumi kohta koostatud akti (vorm nr. 1) ja veerandaasta-aruande õnnetusjuhtumite kohta (vorm nr. 2).

Käitise või töö asukohast eemaloleku ajaks on eratööandja kohustatud nime-
tama enda asetäitja, kelle peal tööandja eemaloleku ajal lasuvad tööandja kohus-
tused ja vastutus õnnetusjuhtumite registreerimise ja arvele võtmise suhtes.

§ 3. Eratööandjate juures töötavate isikutega juhtunud tööõnnetuste kohta
koostatud aktid (vorm nr. 1), aruanded (vorm nr. 2) ja teatised (vorm nr. 3) on
nende koostajad kohustatud esitama üldises korras ja tähtaegadel ametiühingu ko-
miteede asemel E. Ametiühingute Kesknõukogu kindlustuspunktile.

II. Õnnetusjuhtumitest tööinspeksioonile teatamine.

§ 4. Ühe eksemplari Tootmisega seotud õnnetusjuhtumite registreerimise ja
arvele võtmise määruse §§ 13—14 korras koostatud aruandest on ettevõtte admi-
nistratsioon või eratööandja kohustatud saatma ka Töö Rahvakomissariaadi vastava
jaoskonna tööinspektorile.

§ 5. Avariidest, rasketest ja surmaga lõppenud tööõnnetustest tuleb igal juhul
teatada telefoni, telegraafi või käskjala läbi ka vastava jaoskonna tööinspektorile.

§ 6. Kui teatise juurdlustest surmaga lõppenud õnnetusjuhtumi kohta (vorm
nr. 3) koostab vabriku-tehase või kohalik komitee, siis on vabriku-tehase või kohalik
komitee kohustatud kolme päeva jooksul pärast kannatanu surma saatma sellest
teadaandest ühe eksemplari ka vastava jaoskonna tööinspektorile.

§ 7. Jaoskonna tööinspektorid esitavad neile saadetud aktid tootmisega seotud
õnnetusjuhtumite kohta (vorm nr. 1) Töö Rahvakomissariaadile järgmise kuu
5. päevaks; veerandaasta koondatud aruanded tootmisega seotud õnnetusjuhtumite
kohta (vorm nr. 2) aruande veerandaastale järgneva kuu 25. päevaks; teatised
juurdlustest surmaga lõppenud õnnetusjuhtumite üle (vorm nr. 3) kolme päeva
jooksul arvates teatise koostamisest või vabriku-tehase või kohalikult komiteelt saa-
misest ja andmed surmaga lõppenud õnnetusjuhtumitest (vorm nr. 4) järgneva
kuu 5. päevaks.

Töö Rahvakomissar M. U n t.

Tootmisega seotud õnnetusjuhtumite registreerimise ja arvele võtmise määrus.

Kinnitatud ÜAÜKN Presiidiumi poolt 8. septembril 1939.

I. Üldmäärused.

1. Käesoleva määruse alla kuuluvad tööstus, transport, ehitustööd, sovhoosid,
masina-traktorijaamad ja töökojad, autokolonnid, metsaületootamise tööd, metsa-
parvetus ja kõik tootmise ettevõtted teistes rahvamajanduse harudes.

2. Registreerimisele käesoleva määruse korras kuuluvad kõik õnnetusjuhtumid,
mis tekkisid tööliste ja teenijatega seoses nende tööga tootmise juures ja mis teki-
tasid töövõime kaotuse vähemalt üheks tööpäevaks.

Arvele võtmisele kuuluvad nimetatuid need õnnetusjuhtumid, mis tekitasid
üle kolme tööpäeva kestnud töövõime kaotuse.

3. Vastutus õnnetusjuhtumite täieliku ja õigeaegse registreerimise ja arvele
võtmise eest lasub meistril, tsehi ülemal ning ettevõtte peainseneril.

4. Kontroll õnnetusjuhtumite täieliku ja õigeaegse registreerimise ning arvele
võtmise üle pannakse vabrikute-tehaste komiteedele ning tööinspektoritele.

5. Süüdlased käesoleva määruse rikkumises võetakse distsiplinaarsele, admi-
nistratiivsele või kohtulikule vastutusele kooskõlas kehtiva seadusandlusega.

Ar 941
Eesti

49 701

II. Õnnetusjuhtumite registreerimine.

6. Igast õnnetusjuhtumist, mis seotud tootmisega ja mille järelduel kannatanu lahkub töökohalt, on kannatanu ise või õnnetusjuhtumi lähim tunnistaja kohustatud viivitamata teatama meistriile või tsehi ülemaile.

Teada saades õnnetusjuhtumist, meister teatab sellest viivitamata tsehi ülemaile.

7. Selle tsehi ülem, kus oli õnnetusjuhtum, on kohustatud tööpäeva kestel sellest teatama ettevõtte peainseneriile ja vabriku-tehase komiteele.

8. Iga õnnetusjuhtumi puhul, mis on seotud tootmisega ja kutsunud välja töövõime kaotuse vähemalt üheks tööpäevaks, tsehi ülem on kohustatud 24 tunni jooksul:

a) juurdlema õnnetusjuhtumi põhjusi;

b) koostama õnnetusjuhtumi üle akti 4 eksemplaris vorm N-1 (lisa 1) järgi, täites temas punktid 1 kuni 14, viimane kaasa arvatud.

9. Pärast akti koostamist tsehi ülem annab aktist viivitamata a) ettevõtte peainseneriile; b) vabriku-tehase komiteele; v) tööinspektorile, — igähele ühe eksemplari.

10. Ettevõtte peainsener on akti saades kohustatud kindlustama, et akti p. 14 näidatud abinõud põhjuste kõrvaldamiseks, mis tekitasid õnnetusjuhtumi, teostatakse.

Tähtaegade möödumisel, mis on määratud nende abinõude läbiviimiseks, ettevõtte peainsener ja vabriku-tehase komitee kontrollivad nende tegelikku teostamist. Kontrollimise tulemused kantakse akti p. 15 all ning kirjutatakse ühiselt alla ettevõtte peainseneri ja vabriku-tehase komitee esimehe poolt.

11. Õnnetusjuhtumist tekkinud ajutise töövõimetuse lõppemisel ettevõtte administratsioon täidab akti p. 16 — õnnetusjuhtumi lõpptulemusist. See punkt täidetakse töövõimetus-lehtede põhjal, mis hoitakse ettevõtte arve-jaoskonnas. Akti p. 16 kirjutab alla ettevõtte peainsener.

12. Kui ettevõttes oli õnnetusjuhtum tööliise või teenijaga, kes oli komandeeritud teise majandusliku organisatsiooni poolt (monteerimise, laadimise jne. töödeks), siis see õnnetusjuhtum registreeritakse ja võetakse arvele ettevõttes, kus ta tekkis, misjuures aktis näidatakse organisatsioon, kes kannatanu oli komandeerinud.

Akti ärakiri saadetakse ettevõtte administratsiooni poolt kannatanu alalisse töökohta — administratsioonile ja vabriku-tehase või kohalikule komiteele.

III. Õnnetusjuhtumite arvele võtmine.

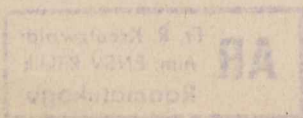
13. Aktide põhjal koostab ettevõtte administratsioon veerandaasta „Aruande õnnetusjuhtumest, mis seotud tootmisega“ — vorm N-2 järgi (lisa 2).

Sellesse aruandesse kantakse ainult need tootmisega seotud õnnetusjuhtumid, mis tekitasid üle kolme tööpäeva kestnud töövõime kaotuse.

Aruande kirjutab alla ettevõtte peainsener.

14. Hiljemalt 10-dal kuupäeval aruande veerandaastale järgneval kuul ettevõtte administratsioon suunab aruandest: a) kõrgemal seisvale majanduslikule organisatsioonile: trustile või peavalitsusele (glavk'ile) (või Rahvakomissariaadile, kui käitis allus temale vahetult); b) vabriku-tehase komiteele; v) kõrgemal seisvale ametiühingulisele organisatsioonile: ametiühingu oblasti või keskkomiteele — igähele ühe eksemplari.

Märkus. Kui lähemaks kõrgemal seisvaks ametiühinguliseks organisatsiooniks on ametiühingu rajooni komitee, siis saadetakse aruanne ametiühingulisel joonel (p. v) temale.

15. Esitatud aruannete alusel koostatakse vorm N-2 järgi ja esitatakse kõrgemal seisvatele majanduslikkudele ja ametiühingulistele organisatsioonidele veerandaasta koondatud aruanded tootmisega seotud õnnetusjuhtumest.

Veerandaasta koondatud aruanded esitatakse: a) trustide poolt peavalitsustele (glavk'idele) ja peavalitsuste (glavk'ide) poolt Rahvakomissariaatidele; b) ametiühingute oblastite komiteede poolt keskkomiteedele ja keskkomiteede poolt — Üleliidulisele Ametiühingute Kesknõukogule.

Veerandaasta koondatud aruannete esitamise tähtajad ja kord määratakse: majanduslikkude organisatsioonide jaoks — Rahvakomissariaatide poolt, ametiühinguliste organisatsioonide jaoks — Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu poolt.

IV. Avarii-, raskete ja surmaga lõppenud õnnetusjuhtumite registreerimine ja arvele võtmine.

16. Registreerimisele ja arvele võtmisele käesoleva (IV) alajaotuse korras kuuluvad erandita kõikides ettevõtetes ja asutistes järgmised õnnetusjuhtumid, mis seotud tööga:

- a) avarii-õnnetusjuhtumid — kui õnnetusjuhtum tekkis üheaegselt kolme või rohkem töötajaga;
- b) rasked õnnetusjuhtumid, mis põhjustavad invaliidsuse;
- v) surmaga lõppenud õnnetusjuhtumid.

17. Avarii-, raske või surmajuhtumiga lõppenud õnnetusjuhtumi korral tsehi või selle osakonna ülem, kus oli õnnetusjuhtum, on kohustatud viivitamata sellest teatama telefoni teel või käskjalaga ettevõtte peainsenerile või ettevõtte või asutise juhatajale, samuti ka vabriku-tehase või kohalikule komiteele.

18. Ettevõtte peainsener või ettevõtte või asutise juhataja, saades teatise avarii-, raskest või surmaga lõppenud õnnetusjuhtumist, on kohustatud sellest viivitamata teatama telegraafi või telefoni teel või käskjalaga kõrgemal seisvale majanduslikule organisatsioonile [trustile või peavalitsusele (glavk'ile) või Rahvakomissariaadile] ja tööinspektorile.

Kui alul teatati õnnetusjuhtumist, kui raskest, aga mõne aja pärast kannatanu suri (õnnetusjuhtumi juures saadud vigastusest), siis ettevõtte peainsener või ettevõtte või asutise juhataja on kohustatud täiendavalt teatama kannatanu surmast.

19. Inimohvritega avariide ja hulgaliste mürgistuste puhul ettevõtte või asutise juhataja on kohustatud sellest viivitamata teatama telegraafi või telefoni teel kõrgemal seisvatele majanduslikkudele ja ametiühingulistele organisatsioonidele: trustile, peavalitsusele (glavk'ile) ja Rahvakomissariaadile, ametiühingu oblasti ja keskkomiteedele ja Üleliidulisele Ametiühingute Kesknõukogule.

20. Iga avarii-, raske või surmaga lõppenud õnnetusjuhtumit peab tööinspektori (kus teda aga ei ole, seal vabriku-tehase või kohaliku komitee) poolt viivitamata juureldama.

21. Surmaga lõppenud õnnetusjuhtumi juurdluse andmete põhjal tööinspektor (kus teda aga ei ole, seal vabriku-tehase või kohalik komitee) koostab pealdluse akti vorm N-3 järgi teatise tööga seotud ja surmajuhtumiga lõppenud õnnetusjuhtumi juurdlusest (lisa 3).

Hiljemalt 3 päeva jooksul pärast kannatanu surma tööinspektor (kus teda aga ei ole, seal vabriku-tehase või kohalik komitee) saadab kinnises ümbriku sellest teadaandest ametiühingute oblasti ja keskkomiteedesse, samuti ka trusti ja peavalit-

suse (glavki) (või Rahvakomissariaati, kui ettevõtte allub temale vahetult) — iga ühele ühe eksemplari.

22. Hiljemalt 5. kuupäevaks iga kuu ametiühingute keskkomiteed saavad Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogule, peavalitsused (glavk'id) aga saavad Rahvakomissariatidele eelnenud kuu eest „Andmed surmaga lõppenud õnnetusjuhtumest, mis seotud tööga“ vorm N-4 järgi (lisa 4).

23. Sõltumata spetsiaalsest registreerimisest ja arvele võtmisest käesoleva alajaotuse korras, avari-, rasked ja surmaga lõppenud õnnetusjuhtumid, mis tekkisid tootmisettevõtteis, kuuluvad üldisele registreerimisele ja arvelevõtmisele määruse § 6—15 korras.

Lisa 1.
Vorm N-1.

A K T

TOOTMISEGA SEOTUD ÕNNETUSJUHTUMI KOHTA

Nr.....

(Koostatakse tsehi ülema poolt 4 eksemplaris ja antakse tema poolt ettevõtte peainsenerile, vabriku-tehase komiteele ja tööinspektorile.)

1. Ettevõtte nimetus .....
  2. Rahvamajanduse haru .....
  3. Ettevõtte aadress .....
  4. Kannatanu perekonna-, ees- ja isanimi .....
  5. Kas mees või naine (alla kriipsutada) .....
  6. Vanus .....
  7. Tsehh, kus kannatanu alaliselt töötab .....
  - Tabeli number .....
  8. Millist tööd tegi (amet) .....
  9. Staaž: a) kui kaua töötab antud töödel (ametis) selles tsehis? .....
  - b) mitu aastat töötab üldse antud kutsealal? .....
  10. Õnnetusjuhtum oli kell ....., ... kuupäeval ..... kuus
19..... a., ... tundi pärast töö algust.
  11. Õnnetusjuhtumi koht (osakond, tsehh, töökoda jne.) .....
  12. Õnnetusjuhtumi asjaolude ja käigu üksikasjaline kirjeldus .....
  - .....
  13. Kas kannatanu on läbi teinud õpetuse töö ohutuist meetodeist, tehmiinimumi, instruktööri? .....
  14. Abinõude loend õnnetusjuhtumit põhjustanud asjaolude kõrvaldamiseks, ühes nende teostamise tähtaegadega .....
  - .....
  - .....
- Juurdlus on toimetatud ja akt koostatud kell ....., ... kuupäeval
..... kuus 19..... a.

Tsehi ülem.

15. Andmed akti p. 14 ettenähtud abinõude teostamise kohta .....
 .....
 .....

Peainsener

Vabriku-tehase komitee esimees

16. Õnnetusjuhtumi lõpptulemus (näidata: asus uuesti tööle, tunnustatud invaliid-
 sus, lõppes surmajuhtumiga) .....

Järje nr.	Diagnoos töövõimetuslehe järgi	Töölt vabastatud		Töövõimetus- päevi (tööpäevades)
		mis kuu- päevast	mis kuu- päevani	
1.				
2.				
3.				
Kokku				

Peainsener

A R U A N N E

ÕNNETUSJUHTUMEIST, MIS SEOTUD TOOTMISEGA ..... VEERANDAASTAS (.....) 19.... a.
(märkida veerandaasta kuud)

1. Ettevõtte nimetus ..... 2. Rahvamajanduse haru ..... 3. Ettevõtte aadress: vabariik, krai, oblast ..... rajoon ..... linn (küla) ..... tänav ..... maja nr. .... telefon nr. .... 4. Ametiühing	Aruanne koostatakse ettevõtte administratsiooni poolt. Hiljemalt 10. kuupäeval aruande veerandaastale järgnevas kuus ettevõtte administratsioon suunab: a) kõrgemal seisvale majanduslikule organisatsioonile: trustile või peavalitsusele (glavk'ile) (või Rahvakomissariaadile, kui ettevõtte allub temale vahetult); b) vabriku-tehase komiteele; v) kõrgemal seisvale ametiühingulisele organisatsioonile: ametiühingu oblasti või keskkomiteele, — igapähele ühe eksemplari.

Keskmine töötajate arv nimekirjade järgi		Aruande veerandaastal olnud õnnetusjuhtumite arv, mis tekitasid üle kolme tööpäeva kestnud töövõimetuse		Kuidas jagunevad töövõimetuse kestuse järgi (tööpäevades) õnnetusjuhtumid, mille järgi aruande veerandaastal lõppes ajutine töövõimetus				Töövõimetuse päevade (tööpäevades) arv õnnetusjuhtumi aktide järgi, mis arvele võetud lahter 8-s
Üldse	Nende seas töölisi	Üldse	Nende seas töolistega	4—6 päeva	7—12 päeva	13 päeva ja rohkem	Kokku juhtumeid lahtrite 5, 6 ja 7 järgi	
1	2	3	4	5	6	7	8	

„ ..... 19.... a.

Ettevõtte peainsener

Lisa 3.Vorm N-3.

TEATIS JUURDLUSEST SURMAGA LÖPPENUD ÕNNETUSJUHTUMI
ÜLE, MIS SEOTUD TÖÖGA.

Nr.....

1. Ettevõtte nimetus .....
2. Surnu perekonna-, ees- ja isanimi .....
3. Õnnetusjuhtum oli ..... kuupäeval ..... kuus 19..... a.
4. Õnnetusjuhtumi põhjused .....
5. Juurdlus on toimetatud ..... kuupäeval ..... kuus
19..... a.
Juurdluse akt on saadetud: 1. eks. .... 2. eks. ....
3. eks. .... 4. eks. .... „ “ ..... 19..... a.
6. Õnnetusjuhtumi juurdluse tagajärjel on võetud vastutusele .....

(näidata ametinimetused ja perekonnanimed)

7. Andmed vastutusele võtmise tulemusist (kohtu otsus) .....

Tööinspektor .....

TEATIS JUURDLUSEST SURMAGA LÖPPENUD ÕNNETUSJUHTUMI
ÜLE, MIS SEOTUD TÖÖGA.

Nr.....

(Teadaanne koostatakse tööinspektori poolt, aga kus ta puudub, seal vabriku-tehase või kohaliku komitee poolt. Hiljemalt 3 päeva jooksul pärast kannatanu surma tööinspektor, kus ta aga puudub, seal vabriku-tehase või kohalik komitee saadab kinnises ümbrikus ühe eksemplari teadaandest ametiühingu oblasti ja keskkomiteele, samuti ka trusti või peavalitsuse (glavki) või Rahvakomissariaati, kui ettevõtte allub temale vahetult.)

1. Ettevõtte nimetus .....
2. Rahvamajanduse haru .....
3. Ettevõtte aadress .....
4. Surnu perekonnanimi, ees- ja isanimi .....
5. Kas mees või naine (alla kriipsutada) .....
6. Vanus .....
7. Tsehhi (alaline töökoht) .....
- Tabeli number .....
8. Millist tööd tegi (amet) .....
9. Staaž: a) kui kaua töötas antud tööl (ametis) antud tsehhis? .....
- b) mitu aastat töötas üldse antud kutsealal? .....

10. Õnnetusjuhtum oli kell ....., ... kuupäeval ..... kuus 19..... a., ... tundi pärast töö algust.
11. Õnnetusjuhtumi koht (jaoskond, tsehh, töökoda jne.) .....
12. Õnnetusjuhtumi asjaolude ja põhjuste üksikasjaline kirjeldus. Kirjeldusest peab olema selge: a) missuguste tööde läbiviimise juures tekkis õnnetusjuhtum; b) missuguse masina, tööriista vms. läbi tekkis vigastus või missugune mürkaine kutsus välja mürgistuse; v) mis on õnnetusjuhtumi põhjused (tehnilist ja organisatsioonilist laadi); d) kes on süüdi õnnetusjuhtumis .....
13. Kas kannatanu on läbi teinud õpetuse töö ohutuist meetodeist, tehmiinimumi, instruktaaži? .....
14. Abinõud, mis on esitatud õnnetusjuhtumi juurdluse tulemusena .....

Tööinspektor .....

Lisa 4.
Vorm N-4.

ANDMED SURMAGA LÕPPENUD ÕNNETUSJUHTUMEIST, MIS SEOTUD TÖÖGA.

..... kuus 19..... a.

[ametiühingu või peavalitsuse (glavk'i) nimetus]

(Andmed saadetakse hiljemalt iga kuu 5. päeval ametiühingute keskkomiteede poolt ÜAÜKN-le, peavalitsuste (glavk'ide) poolt Rahvakomissariatidele.)

Ettevõtte nimetus ja aadress	Surnu perekonna-, ees- ja isanimi ning vanus	Mis tööd tegi	Surmaga lõppenud õnnetusjuhtumi asjaolude ja põhjuste lühike kirjeldus

(Aruande esitava organisatsiooni juhataja allkiri)

„ “ ..... 19..... a.

**Постановление
Совета Народных Комиссаров Эстонской ССР**

об утверждении инструкции о регистрации несчастных случаев при работе и об опубликовании для сведения и исполнения положения о регистрации и учете несчастных случаев, связанных с производством.

I.

Совет Народных Комиссаров Эстонской ССР постановляет:

1. Утвердить приложенную к настоящему постановлению инструкцию Народного Комиссара Труда Эстонской ССР о регистрации несчастных случаев при работе.

2. Опубликовать для сведения и исполнения утвержденные 8 сентября 1939 года Президиумом Всесоюзного Центрального Союза Профессиональных Союзов (ВЦСПС) положения о регистрации и учете несчастных случаев, связанных с производством (бюллетень № 12 — 1939 ВЦСПС), в переводе на эстонский язык.

II.

Инструкцию Народного Комиссара Труда Эстонской ССР о регистрации несчастных случаев при работе и положение о регистрации и учете несчастных случаев, связанных с производством, ввести в силу с 1 января 1941 года.

I Зам. Председателя Совета Народных Комиссаров
Эстонской ССР О. Се пре.

Зам. Управляющего Делами Совета Народных
Комиссаров Эстонской ССР Л. О я м а.

Таллин, 7 января 1941 г. № 22.

Инструкция

Народного Комиссара Труда Эстонской ССР о регистрации несчастных случаев при работе.

I. Регистрация и учет несчастных случаев, происшедших в частном секторе.

§ 1. Все частные работодатели как-то: сельские хозяева, владельцы ремесленных, транспортных, торговых и строительных предприятий, наниматели домработников и т. п. обязаны регистрировать и взять на учет несчастные случаи при работах в порядке, предусмотренном положением о регистрации и учете несчастных случаев, связанных с производством.

Порядок регистрации и учета несчастных случаев не распространяется на несчастные случаи, происшедшие с членами производственных кооперативных артелей, а также сельскохозяйственных и рыболовных колхозов.

Несчастные случаи с лицами, работающими по найму в производственных кооперативных артелях, а также в сельскохозяйственных и рыболовных колхозах, подлежат регистрации в порядке, предусмотренном в положении о регистрации и учете несчастных случаев.

§ 2. Ответственность за точную и своевременную регистрацию несчастных случаев в частном секторе лежит на работодателе, который обязан также подписывать составленный о несчастном случае акт (форма № 1) и квартальный отчет о несчастных случаях (форма № 2).

На время своего отсутствия в предприятии или на месте работ частный работодатель обязан назначить себе заместителя, на котором во время отсутствия работодателя лежат обязанности и ответственность по регистрации и учету несчастных случаев.

§ 3. Составители актов (форма № 1) отчетов (форма № 2) и сообщений (форма № 3) о несчастных случаях с лицами, служащими по найму у частных работодателей, обязаны представить таковые вместо комитетов профессиональных союзов в пункты социального страхования Эстонского Центрального Совета Профессиональных Союзов в общем порядке и установленные сроки.

II. Сообщение инспекции труда — сведений о несчастных случаях.

§ 4. Администрация предприятия или частный работодатель обязаны посылать один экземпляр отчетов, составленных в порядке §§ 13—14 Положения о регистрации и учете несчастных случаев, связанных с производством, инспектору труда Наркомата Труда соответствующего района.

§ 5. Об аварийных, тяжелых и смертельных несчастных случаях надлежит во всех случаях сообщить также инспектору труда соответствующего района либо по телефону, либо по телеграфу, либо через посыльного.

§ 6. В случае, если сообщение о расследовании смертельного несчастного случая составляется фабрично-заводским или местным комитетом, то фабрично-заводские и местные комитеты обязаны не позже 3 дней после смерти пострадавшего послать один экземпляр этого сообщения также инспектору труда соответствующего района.

§ 7. Районные инспектора труда пересылают Наркомату Труда поступившие к ним акты о несчастных случаях, связанных с производством (форма № 1) не позже 5-го числа следующего месяца; квартальные отчеты о несчастных случаях, связанных с производством (форма № 2) не позже 25-го числа месяца, следующего за отчетным кварталом; сообщения о расследованиях смертельных несчастных случаях (форма № 3) не позже 3-х дней по составлению сообщения или поступлении такового от фабрично-заводского или местного комитета, а сведения о смертных несчастных случаях (форма № 4) не позже 5-го числа следующего месяца.

Народный Комиссар Труда Эстонской ССР М. Унт.

Положение о регистрации и учете несчастных случаев, связанных с производством.

Утверждено президиумом ВЦСПС 8/IX 1939 г.

I. Общие положения.

1. Настоящее положение распространяется на промышленность, транспорт, строительство, совхозы, машинно-тракторные станции и мастерские, автоколонны, лесозаготовки, лесосплав и на все производственные предприятия других отраслей народного хозяйства.

2. Регистрации в порядке настоящего положения подлежат все несчастные случаи, которые произошли с рабочими и служащими в связи с их работой на производстве и вызвали утрату трудоспособности не менее, чем на один рабочий день.

Учету подлежат те из указанных несчастных случаев, которые вызвали утрату трудоспособности, продолжавшуюся свыше трех рабочих дней.

3. Ответственность за полную и своевременную регистрацию и учет несчастных случаев несут: мастер, начальник цеха и главный инженер предприятия.

4. Контроль за полной и своевременной регистрацией и учетом несчастных случаев возлагается на фабрично-заводские комитеты и на инспекторов по охране труда.

5. Виновные в нарушении настоящего положения привлекаются к дисциплинарной, административной или судебной ответственности согласно действующему законодательству.

II. Регистрация несчастных случаев.

6. О каждом несчастном случае, который связан с производством и в результате которого пострадавший оставляет место работы, сам пострадавший или ближайший свидетель несчастного случая должен немедленно известить мастера или начальника цеха.

Мастер, узнав о несчастном случае, немедленно сообщает об этом начальнику цеха.

7. Начальник цеха, в котором произошел несчастный случай, обязан в течение рабочего дня сообщить о нем главному инженеру предприятия и фабрично-заводскому комитету.

8. При каждом несчастном случае, связанным с производством и вызвавшим утрату трудоспособности не менее, чем на один рабочий день, начальник цеха обязан не позже 24 часов:

- а) расследовать причины несчастного случая;
- б) составить в 4 экземплярах акт о несчастном случае по форме Н-1 (приложение 1-е), заполнив в нем пункты с 1-го по 14-й включительно.

9. После составления акта начальник цеха немедленно передает по одному экземпляру акта: а) главному инженеру предприятия; б) фабрично-заводскому комитету; в) инспектору по охране труда.

10. Главный инженер предприятия по получения акта должен обеспечить проведение указанных в п. 14 акта мероприятий по устранению причин, вызвавших несчастный случай.

По истечении сроков, установленных для проведения этих мероприятий, главный инженер предприятия и фабрично-заводский комитет проверяют их фактическое осуществление. Результаты проверки записываются в п. 15 акта за совместными подписями главного инженера предприятия и председателя фабрично-заводского комитета.

11. По окончании временной нетрудоспособности, вызванной несчастным случаем, администрация предприятия заполняет п. 16 акта — об исходе несчастного случая. Этот пункт заполняется на основании больничных листов, хранящихся в расчетной части предприятия. П. 16 акта подписывается главным инженером предприятия.

12. Если в предприятии произошел несчастный случай с рабочим или служащим, командированным другой хозяйственной организацией (для работ по монтажу, по погрузке и т.д.), то этот несчастный случай регистрируется и учитывается в предприятии, где он произошел, с указанием в акте той организации, которая командировала пострадавшего.

Копия акта посылается администрацией предприятия на место постоянной работы пострадавшего — администрации и фабрично-заводскому или местному комитету.

III. Учет несчастных случаев.

13. На основании актов администрация предприятия составляет квартальный „Отчет о несчастных случаях, связанных с производством“ — по форме Н-2 (приложение 2-е).

В этот отчет включаются только те несчастные случаи, связанные с производством, которые вызвали утрату трудоспособности, продолжавшуюся свыше трех рабочих дней.

Отчет подписывается главным инженером предприятия.

14. Не позже 10-го числа месяца, следующего за отчетным кварталом, администрация предприятия направляет по одному экземпляру отчета: а) вышестоящей хозяйственной организации: тресту или главку (или Народному комиссариату, если предприятие подчинено непосредственно); б) фабрично-заводскому комитету; в) вышестоящей профсоюзной организации: областному или Центральному комитету профессионального союза.

Примечание. Если ближайшей вышестоящей профсоюзной организацией является районный комитет профессионального союза, то по профсоюзной линии (п. „в“) отчет направляется ему.

15. На основании поступивших отчетов составляются по форме Н-2 и представляются в вышестоящие хозяйственные и профсоюзные организации сводные квартальные отчеты о несчастных случаях, связанных с производством.

Сводные квартальные отчеты представляются: а) трестами — в главки, а главками — в народные комиссариаты; б) областными

комитетами профессиональных союзов — в центральные комитеты, а центральными комитетами — во Всесоюзный Центральный Совет Профессиональных Союзов.

Сроки и порядок представления сводных квартальных отчетов устанавливаются: по хозяйственным организациям — Народными Комиссариатами, а по профсоюзным организациям — Всесоюзным Центральным Советом Профессиональных Союзов.

IV. Регистрация и учет аварийных, тяжелых и смертельных несчастных случаев.

16. Регистрации и учету в порядке настоящего (IV) раздела подлежат во всех без исключения предприятиях и учреждениях следующие несчастные случаи, связанные с работой:

- а) аварийные несчастные случаи — когда несчастный случай произошел одновременно с тремя или более работниками;
- б) тяжелые несчастные случаи, влекущие за собой инвалидность;
- в) смертельные несчастные случаи.

17. При аварийном, тяжелом или смертельном несчастном случае начальник цеха или отдела, в котором произошел несчастный случай, обязан немедленно сообщить о нем по телефону или с нарочным главному инженеру предприятия или руководителю предприятия или учреждения, а также фабрично-заводскому или местному комитету.

18. Главный инженер предприятия или руководитель предприятия или учреждения, получив сообщение об аварийном, тяжелом или смертельном несчастном случае, обязан немедленно сообщить о нем по телеграфу, по телефону или с нарочным в вышестоящую хозяйственную организацию (трест или главк или Народный Комиссариат) и инспектору по охране труда.

Если вначале было сообщено о несчастном случае, как о тяжелом, а через некоторое время пострадавший умер (от повреждения, полученного при несчастном случае), то главный инженер предприятия или руководитель предприятия или учреждения обязан дополнительно сообщить о смерти пострадавшего.

19. При авариях с человеческими жертвами и при массовых отравлениях руководитель предприятия или учреждения обязан немедленно известить об этом по телеграфу или по телефону вышестоящие хозяйственные и профсоюзные организации: трест, главк и Народный Комиссариат, областной и Центральный Комитеты профессионального союза и Всесоюзный Центральный Совет Профессиональных Союзов.

20. Каждый аварийный, тяжелый или смертельный несчастный случай должен быть немедленно расследован инспектором по охране труда (а где его нет — фабрично-заводским или местным комитетом).

21. На основании результатов расследования смертельного несчастного случая инспектор по охране труда (а где его нет — фабрично-заводский или местный комитет) помимо акта расследования, составляет по форме Н-3 сообщение о расследовании смертельного несчастного случая, связанного с работой (приложение 3-е).

Не позже 3 дней после смерти пострадавшего инспектор по охране труда (а где его нет — фабрично-заводский или местный комитет) посылает в закрытом конверте по одному экземпляру этого сообщения в областной и в Центральный Комитеты профессионального союза, а также в трест и в главк (или в Народный Комиссариат, если предприятие подчинено ему непосредственно).

22. Не позже 5-го числа каждого месяца центральные комитеты профессиональных союзов посылают по Всесоюзный Центральный Совет Профессиональных Союзов, а главки посылают в народные комиссариаты „Сведения о смертельных несчастных случаях, связанных с работой“ за истекший месяц — по форме Н-4 (приложение 4-е).

23. Независимо от специальной регистрации и учета в порядке настоящего раздела, аварийные, тяжелые и смертельные несчастные случаи, происшедшие в производственных предприятиях, подлежат общей регистрации и учету в порядке ст.ст. 6—15 положения.

Приложение I.

Форма Н-1.

А К Т

О НЕСЧАСТНОМ СЛУЧАЕ, СВЯЗАННОМ С ПРОИЗВОДСТВОМ.

№.....

(Составляется начальником цеха, в 4 экземплярах и передается им главному инженеру предприятия, фабрично-заводскому комитету и инспектору по охране труда.)

1. Название предприятия .....
2. Отрасль народного хозяйства .....
3. Адрес предприятия .....
4. Фамилия, имя и отчество пострадавшего .....
5. Мужчина, женщина (подчеркнуть).....
6. Возраст .....
7. Цех, в котором постоянно работает пострадавший .....
- Табельный номер .....
8. Выполняемая работа (должность).....
9. Стаж: а) сколько времени работает на данной работе (должности) в данном цехе?.....
- б) сколько лет работает всего по данной профессии?.....
10. Несчастный случай произошел в ..... часов ..... месяца 19..... г. через ..... часов от начала работы .....
11. Место несчастного случая (отделение, цех, мастерская и т.д.) .....

- 12. Подробное описание обстоятельства и причин несчастного случая .....
- 13. Проходил ли пострадавший обучение безопасным методам работы, техминимум, инструктаж?.....
- 14. Перечень мероприятий по устранению причин, вызвавших несчастный случай, с указанием сроков выполнения .....

Расследование произведено и акт составлен в ..... часов
 ..... числа ..... месяца 19..... г.

Начальник цеха .....

- 15. Сведения о выполнении мероприятий, указанных в п.14 акта .....

Главный инженер .....

Председатель фабзавкома .....

- 16. Исход несчастного случая (указать: приступил к работе, установлена инвалидность, случай смертельный) .....

№№ п/п	Диагноз по больничному листку	Освобожден от работы		Число дней нетрудоспособности (в рабочих днях)
		с	по	
1.	.....			
2.	.....			
3.	.....			
Итого				

Главный инженер .....

Приложение 2.
Форма Н-2.

ОТЧЕТ НЕСЧАСТНЫХ СЛУЧАЯХ, СВЯЗАННЫХ С ПРОИЗВОДСТВОМ ЗА .....
КВАРТАЛ (.....) 19..... Г.
(указать месяцы квартала)

1. Название предприятия .....
Отчет составляется администрацией предприятия.
2. Отрасль народного хозяйства .....
Не позже 10-го числа месяца, следующего за отчетным кварталом, администрация предприятия направляет по одному экземпляру отчета: а) вышестоящей хозяйственной организации: тресту или glavku (или Народному Комиссариату, если предприятие подчинено ему непосредственно; б) фабрично-заводскому комитету; в) вышестоящей профсоюзной организации: областному или Центральному комитету профсоюза.

Средне-спасочное число работающих	Число происшедших в отчетном квартале несчастных случаев, вызвавших утрату трудоспособности, продолжавшуюся свыше трех рабочих дней				Распределение по длительности несчастных случаев, по которым в отчетном квартале закончилась временная нетрудоспособность				Число дней нетрудоспособности (в рабочих днях) по актам о несчастных случаях, учтенных в графе 8
	В том числе рабочих	Всего	В том числе с рабочими	4 — 6 дней	7 — 12 дней	13 дней и более	Итого случаев по графам 5, 6 и 7	8	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Всего									

..... 19..... Г.
Главный инженер предприятия .....

Приложение 3.
Форма Н-3.

СООБЩЕНИЕ О РАССЛЕДОВАНИИ СМЕРТЕЛЬНОГО НЕСЧАСТНОГО СЛУЧАЯ, СВЯЗАННОГО С РАБОТОЙ.

№ .....

1. Название предприятия .....
2. Фамилия, имя и отчество умершего .....
3. Несчастный случай произошел ..... числа ..... месяца 19... г.
4. Причины несчастного случая .....
5. Расследование произведено ..... числа ..... месяца 19... г.
Акт расследования отправлен: 1-й экз. .... 2-й экз. ....
3-й экз. .... 4-й экз. .... „ ..... “ ..... 19... г.
6. Привлечены к ответственности в результате расследования несчастного случая (указать должности и фамилии) .....
7. Сведения о результатах привлечения к ответственности (приговор суда) .....

Инспектор по охране труда .....

(Линия отреза)

СООБЩЕНИЕ О РАССЛЕДОВАНИИ СМЕРТЕЛЬНОГО НЕСЧАСТНОГО СЛУЧАЯ, СВЯЗАННОГО С РАБОТОЙ.

№ .....

(Сообщение составляется инспектором по охране труда, а где его нет — фабрично-заводским или местным комитетом. Не позже 3 дней после смерти пострадавшего инспектор по охране труда, а где его нет — фабрично-заводский или местный комитет посылает в закрытом конверте по одному экземпляру сообщения в областной и в Центральный Комитеты профсоюза, а также в трест и в главк или в Народный Комиссариат, если предприятие подчинено ему непосредственно.)

1. Название предприятия .....
2. Отрасль народного хозяйства .....
3. Адрес предприятия .....
4. Фамилия, имя и отчество умершего .....
5. Мужчина, женщина (подчеркнуть) .....
6. Возраст .....
7. Цех (место постоянной работы) .....
Табельный номер .....
8. Выполнявшаяся работа (должность) .....

9. Стаж: а) сколько времени работал на данной работе (должности) в данном цехе? .....
- б) сколько лет работал всего по данной профессии? .....
10. Несчастный случай произошел в ..... часов ..... числа ..... месяца 19..... г. через ..... часов от начала работы.
11. Место несчастного случая (отделение, цех, мастерская и т.д.) .....
12. Подробное описание обстоятельств и причин несчастного случая.
Из описания должно быть ясно: а) при выполнении каких работ произошел несчастный случай; б) какой машиной, инструментом и пр. причинено повреждение или каким ядовитым веществом вызвано отравление; в) каковы причины несчастного случая (технического и организационного порядка); г) кто виновен в несчастном случае .....
13. Проходил ли пострадавший обучение безопасным методам работы, техминимум, инструктаж? .....
14. Мероприятия, предложенные в результате расследования несчастного случая .....

Инспектор по охране труда .....

Приложение 4

Форма Н-4.

СВЕДЕНИЯ О СМЕРТЕЛЬНЫХ НЕСЧАСТНЫХ СЛУЧАЯХ,
СВЯЗАННЫХ С РАБОТОЙ

За ..... месяц 19..... г.

По .....

(наименование профсоюза или главка)

(Сведения посылаются не позже 5-го числа каждого месяца центральными комитетами профсоюзов в ВЦСПС, а главками — в народные комиссариаты)

Название и адрес предприятия	Фамилия, имя, отчество и возраст умершего	Выполнявшаяся работа	Краткое описание обстоятельств и причин смертельного несчастного случая

(Подпись руководителя организации, представляющей отчет)

„.....“ ..... 19..... г.

58. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu

m ä ä r u s

Eesti invaliidide kooperasiiooni põhimääruse kinnitamise ja invaliidide kooperasiiooni organiseerimise kohta.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

- 1) kinnitada käesolevale määrusele lisandatud Eesti invaliidide kooperasiiooni põhimäärus;
- 2) panna Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissarile käesolevale põhimäärusele mittevastavate invaliidide organisatsioonide likvideerimine ja põhimääruse kohase invaliidide kooperasiiooni organiseerimine;
- 3) organisatsioonide likvideerimisest ülejäänud varad määrata loodavaile invaliidide kooperasiiooni ühendustele.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Esimehe I as. O. S e p r e.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitseja as. L. O j a m a a.

Tallinn, 7. jaanuaril 1941. Nr. 24.

Eesti invaliidide kooperasiiooni põhimäärus.

I. Üldalused.

§ 1. Invaliidide kooperasiioon, kui iseseisev kooperatiiv-süsteem ja põhiline sotsiaalse kindlustamise moodus, seab oma ülesandeks isetegevusele rajatud invaliidide töö korraldusega parandada invaliidide majanduslikku seisukorda ja tõmmata neid kaasa sotsialistliku ühiskonna ülesehitamise tööle.

§ 2. Invaliidide kooperasiioonile seadusega antud soodustused ja eesõigused on kehtivad vaid nende invaliidide kooperatiiv-ühenduste kohta, mis on asutatud ja tegutsevad käesoleva põhimääruse alusel invaliidide kooperasiiooni liikmetena.

II. Invaliidide artellide ülesanded ja õigused.

§ 3. Invaliidide artellide ülesandeks on korraldada oma liikmete isikliku tööga:

- a) käitisi ühel või mitmel tootmise alal (tootmise ja rahva toitlustamise artellid);
- b) jaotimüügi kaubanduslikke käitisi (kaubanduslikud artellid);
- c) põllunduse ja sellega ühenduses olevate alade, nagu aianduse, väikeloomakasvatuse jne. abiettevõtteid (põllunduse artellid);
- d) ühiskondlike organisatsioonide majanduslike tarvete ja elanikkonna kultuur-olustiku vajaduste rahuldamist (töö artellid).

§ 4. Alates põhikirja registreerimise päevast omavad invaliidide artellid juriidilise isiku õigused ja võivad vastavalt põhikirjas tähendatud sihtidele eriti:

- a) omandada, võõrandada ja rentida varasid;
- b) omandada ümbertöötamiseks tooraineid, poolvalmisaadusi, materjale ja jäätmeid;
- c) müüa oma toodangu saadusi vahetult riigi ja kooperatiiv-organisatsioonidele ja üksikutele tarvitajatele turgudel, laatadel, ladudes, kauplustes, kioskites jne.;
- d) organiseerida oma liikmete töid mitmesuguste saaduste, eriti masstarviduse saaduste valmistamisel artelli oma või renditud käitistes, töötellijate ruumides ja artelliliikmete kodudes;

- e) korraldada söögimaju ja muid rahva toitlustamise käitisi;
- f) toimetada invaliidide kooperatiiv-ühendustelt, teistelt ühiskondliku sektori käitistelt ja isetootjatelt (kodukäsitöölised, kolhoosnikud ja üksiktöötajalt) omandatud kaupade jaotimüüki;
- g) võtta töötellimisi ja hankeid; võtta osa pakkumistest;
- h) osutada oma liikmete tööga teeneid elanikkonnale ja ühiskondliku sektori käitistele ning organisatsioonidele;
- i) organiseerida oma liikmete töid põllunduses ja selle abiettevõtteis, kasutades saadusi esijoones oma liikmete ja käitiste varustamiseks;
- j) võtta omale kohustusi, hageda ja kosta kohtus;
- k) palgata töödeks, milliste täitmine nõuab erilist asjatundmist või mis pole jõukohased invaliididele, töölisi ja teenijaid kuni 20% artelli liikmete üldarvust; põllumajanduslikke käitisi omavates artellides võib hooajalisteks töödeks palgata tööjõude kuni 40%; pimedate artellides võib võtta palgalist tööjõudu kuni 50% pimedate artelli liikmete üldarvust;
- l) varustada oma liikmeid toiduainetega ja masstarviduse kaupadega, organiseerida oma liikmetele söögimaju, põllunduse abiettevõtteid, ühiselumaju ja kultuur-olustikulisi ning hariduslikke asutisi;
- m) teostada elamute ehitamist ja anda õigusteadlikku abi oma liikmetele;
- n) moodustada põhikirjas ettenähtud фонде ja toimetada laenu tehinguid;
- o) toimetada muid ülesandeid põhikirjas tähendatud sihtide saavutamiseks.

III. Invaliidide artelli koosseis, liikmete õigused ja kohused.

§ 5. Invaliidide artelli liikmeiks võivad olla alaealistest 16—18 a. vanused ja valimisõigusi omavatest isikutest:

- a) kõikide gruppide ja kategooriate invaliidid;
- b) isikud, kelle töövõime on arstliku-tööekspertiisi komisjoni poolt tunnistatud piiratuks, kui nad kehtivate seaduste põhjal omavad õiguse sotsiaalsele kindlustamisele töö korraldamise teel;
- c) sõjainvaliidide või neile võrdsete õigustega isikute töövõimelised lesed;
- d) tööinvaliidide töövõimelised lesed, kui neil on alla 18 a. vanuseid lapsi, ja teised töövõimelised isikud, kelle hoolitsemisel on kõrvalabitarvitavaid invaliide;
- e) isikud, kes vanuse tõttu kindlustatud sotsiaalse kindlustuse korras;
- f) personaalpensioni-õiguslikkudeks tunnistatud isikud;
- g) väljateenitud aja eest pensioni saajad töötajad;
- h) sotsiaalkindlustuse organite hooldamisel olevad töökangelased;
- i) end. poliitiliste sunnitöölise ja asumisele saadetute ühingu liikmed;
- j) töövõimelised isikud, kes on invaliidide artellis valitud juhtivale kohale üldkoosoleku või volinike koosoleku poolt.

§ 6. Invaliidide artellid võivad alustada tegevust ja tegutseda, kui neil on linnades — vähemalt seitse liiget ja maal — vähemalt viis liiget.

Artelli asutajateks ei või olla abikaasad, vanemad ja lapsed, õed ja vennad, vanavanemad ja lapselapsed.

§ 7. Artelli liikmeks astumine ja artellist lahkumine on vabatahtlik.

§ 8. Artelli tööd peab iga artelli liige võtma osa isikliku tööga. Ükski artelli liige ei tohi keelduda temale antud tööst. Kaaluva põhjusega tööst keeldumisel karistatakse liiget kuni artellist väljaheitmiseni.

On keelatud olla samal ajal kahe artelli liikmeks, välja arvatud põllunduse aladel tegutsevate invaliidide artellide liikmed, kes võivad samal ajal olla liikmeks kolhoosis.

§ 9. Isikutele, kes soovivad astuda invaliidide artelli liikmeks, võib artell sisse seada kuni 2 kuulise katseaja. Kandidaatide arv ei või tõusta üle 20% artelli liikmete üldarvust.

Katseaja jooksul ei loeta kandidaate palgalisteks tööjõududeks. Artell arvestab nendega, kui artelli liikmetega.

§ 10. Kvalifitseeritud tööjõudude ettevalmistamiseks võtavad artellid õpilasi isikute hulgast, kes omavad õiguse astuda artelli liikmeks.

Õpilasi ei arvata õppeaja kestel palgaliste tööjõudude hulka.

Invaliidide artellide õpilaste töötingimused peavad vastama neile tingimustele, mis on seaduse põhjal kehtivad käsitööstusliku kooperatsiooni õpilaste kohta.

§ 11. Artelli iga liige peab maksma artelli osamaksu. Olenemata osamaksu suurusest omavad kõik artelli liikmed ühesuguse õiguse võtta osa artelli tegevuse juhtimisest ja kasutada tema hüvesid.

Artelli kohustuste eest vastutavad artelli liikmed osamaksu piirides.

§ 12. Invaliidide artellide liikmete ja nende perekondade kindlustamist ajutise töövõimetuse, artellis tehtava töö tagajärjel tervisliku seisukorra halvenemise, samuti teistel puuduse tekkimise kordadel, teostavad eriseaduste alusel tegutsevad invaliidide kooperatsiooni vastastikuse kindlustamise ja vastastikuse abiandmise kassad.

IV. Invaliidide artellide varad.

§ 13. Invaliidide artellide varad moodustatakse sisseastumise-, osa- ja muudest liikmete maksudest põhikirja alusel, säästude osalisest artelli kasuks arvamisest ja teistest sissetulekutest.

Artell teeb iseseisvalt korraldusi oma tegevusvahendite ja oma muude varade kasutamise kohta, kasutab pangakrediite ja võib panga järelevalvel võtta avansse töötellijailt.

§ 14. Sisseastumise- ja osamaksude suurus, samuti osamaksude välamaksmise kord artellist lahkujatele määratakse artelli põhikirjaga vastavalt Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissariaadi ja Eesti invaliidide kooperatsiooni nõukogu juhistele.

§ 15. Artelli liikmete poolt makstud osamaksu ei saa edasi anda artelli liikmetele ega teistele isikutele.

§ 16. Invaliidide artelli liikmete osamaksudele ei saa pöörata nõudmisi üksikute artelli liikmete võlgade või kohustuste katmiseks ega nende vastu esitatud administratiivsete ning vaieldamatute nõudmiste rahuldamiseks.

V. Invaliidide artelli valitsemise ja revisjoni organid.

§ 17. Invaliidide artelli valitsemise organiteks on üldkoosolek või artelli liikmete volinike koosolek ja juhatus, revisjoni organiks — revisjonikomisjon.

Üldkoosoleku või volinike koosoleku õigused ja kohused, samuti juhatuse ja revisjonikomisjoni valimise kord, õigused ja kohused määratakse artelli põhikirjaga. Niisama määratakse artelli põhikirjaga artelli liikmete arv, kui liikmete üldkoosolek asendatakse volinike koosolekuga.

VI. Invaliidide artellide liidud.

§ 18. Ülesannete edukamaks täitmiseks ühinevad invaliidide artellid mitmealalisteks või spetsiaalseteks invaliidide artellide liitudeks, mis moodustuvad invaliidide kooperatsioonide teise operatiiv-majandusliku astme.

Invaliidide artellide liitude moodustamiseks on nõutav vähemalt kolme artelli osavõtt liikmete üldarvuga mitte alla 300. Väheema artellide või nende liikmete arvu juures võib moodustada liitu vaid Eesti invaliidide kooperasiiooni nõukogu erilisel loal.

§ 19. Invaliidide artellide liidud:

- a) organiseerivad uusi invaliidide artelle, võtavad tarvitusele abinõusid uute liikmete artellidesse kaasa tõmbamiseks ja kindlustavad artellide tarvilise sotsiaalse koostise;
- b) instrueerivad artelle organisatsioonilises ja tootmis-tehnilises töös, arendades nende tegevust sotsialistlikel alustel ja korraldades oma liikmete kollektiivset teenimist; teostavad artellide tegevuse revisjoni;
- c) koostavad ühinevate artellide töökavu kooperasiiooni, majandusliku, organisatsioonilise, kultuuritöö, majanduslike vahendite mobiliseerimise, kapitaal-ehituste ja kaadrite ettevalmistamise aladel; jaotavad oma liikmete vahel plaanikohaselt tooraineid, poolvalmissaadusi ja kaupu, eriotstarbelisi krediite ja fonde;
- d) aitavad kaasa invaliidide võimetele vastavate uute tootmisalade arendamiseks artellides, võtavad tarvitusele abinõusid artellide tootmise ja kaubandusliku tegevuse ratsionaliseerimiseks omahinna alandamiseks ja produkt-siooni kvaliteedi tõstmiseks;
- e) juhivad ja toetavad artelle koopereerunud invaliidide kasutamiseks mitme-sugustel tööaladel ja aitavad kaasa õigele tööjõu kasutamisele artelli käi-tistes;
- f) koguvad, töötavad läbi ja avaldavad andmeid ja uurimismaterjale, samuti annavad välja perioodilist ja mitteperioodilist kirjandust invaliidide koope-ratsiooni tegevusse puutuvate küsimuste kohta; kutsuvad kokku nõupidami-si ja kongresse samade küsimuste arutamiseks;
- g) peavad arvutusi ühinenud artellide organisatsioonilise ja majandusliku tege-vuse kohta, instrueerivad neid arvepidamise ja aruannete koostamise aladel;
- h) toetavad artelle tootmiseks tarvilike toormaterjalide, poolvalmissaaduste ja kauplemiseks tarvilike kaupade muretsemisel ning tagavarade valmistamisel, varustavad artelle tootmisvahenditega, toormaterjalidega, poolvalmissaadus-tega ja kaupadega valmistatud tagavaradest;
- i) toetavad artelle nende produktiooni turustamise organiseerimisel, samuti teostavad ise artellide produktiooni turustamist artellidega sõlmitud lepin-gute alusel, asutavad artellide produktiooni turustamise korraldamiseks baase, ladusid jne.;
- j) loovad põhikirjas ettenähtud fonde, hangivad laenu ja teostavad oma liik-mete krediteerimist kehtivate seaduste alusel;
- k) aitavad artellidele kaasa töökaitse teostamisel, kontrollivad töökaitse vahen-dite tarvituselevõtmist artellide poolt; aitavad kaasa artelli liikmete va-rustamise organiseerimisel esimese järgu tarbeasjadega ja toiduainetega, luues selleks oma aiandus-majapidamisi, linnu- ning loomakasvatuse jne.; toetavad artelle nende liikmete kultuurpoliitilise taseme tõstmisel ja neile elukorterite muretsemisel;
- l) esindavad artellide huvisid kesk- ja kohalikkudes organites ja annavad neile juriidilist abi;
- m) organiseerivad invaliidide õppimist ja ümberõppimist artellides, arendades invaliidide kooperasiiooni uute kaadrite ettevalmistust ja uute kaadrite edu-tamist, jaotades neid invaliidide kooperasiiooni üksikute lülide vahel;

- n) lahendavad arbitraaži korras majanduslikke vaidlusi invaliidide artellide vahel;
- o) arendavad invaliidide kooperatsiooni vastastikuse abiandmise ja vastastikuse kindlustamise kassade tööd ja organiseerimist.

§ 20. Invaliidide kooperatsiooni organisatsioonilist tööd, arvepidamist ja üldiste plaanide koostamist juhib Eesti invaliidide kooperatsiooni nõukogu, kes esindab ka keskorganites invaliidide kooperatsiooni.

§ 21. Invaliidide artellide liitude valitsemise organiteks on volinike koosolek, juhatus ja juhatuse presiidium.

Eesti invaliidide kooperatsiooni nõukogu valitsemise organiteks on liitude volinike koosolek ja nõukogu presiidium.

Invaliidide artellide liitude ja Eesti invaliidide kooperatsiooni nõukogu kontroll-organiteks on revisjonikomisjonid.

§ 22. Eesti invaliidide kooperatsiooni nõukogu ja invaliidide kooperatsiooni liidud omavad juriidilise isiku õigused.

VII. Invaliidide kooperatiiv-ühenduste tegevuse järelevalve, nende põhikirjade kinnitamine ja registreerimine.

§ 23. Invaliidide kooperatiivühendused teevad oma tööd ENSV Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissariaadi ja kohalike sotsiaalkindlustuse organite juhtimisel.

Neil organitel on õigus:

- a) anda käesoleva põhimääruse elluviimiseks kokkuleppel Eesti invaliidide kooperatsiooni nõukoguga instruksioone, ringkirju ja juhiseid invaliidide kooperatsiooni tegevusse puutuvates küsimustes;
- b) teostada nii vahetult kui ka alluvate organite kaudu invaliidide artellide ja invaliidide kooperatsiooni liitude revisjoni ja järelevalvet;
- c) jälgida invaliidide kooperatiiv-ühenduste tegevuse seadusepärasust;
- g) reguleerida seatud korras artelli liikmete invaliidide töö kasutamise tingimusi, samuti nende töökaitse ja hädaohutuse tehniliste tingimuste teostamist.

§ 24. Invaliidide kooperatsiooni tootmise, kapitaalehitiste püstitamise ja kaubavahetuse arendamise plaanid ühtlustatakse raske-, metsa- ja kergetööstuse varustamise ja kaubanduse plaanidega NSVL seadusandlusega määratud korras.

Liidu seadusandlusega reguleeritakse ka invaliidide kooperatsiooni plaanikohane toormaterjalidega, materjalidega ja kaupadega varustamise ning invaliidide kooperatsiooni produktsiooni hindade määramise kord.

§ 25. Invaliidide kooperatiiv-ühenduste aasta-aruanded ja bilansid esitatakse kõrgemal seisvatele liitudele ja Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissariaadile ning kohalikule sotsiaalkindlustuse organile üheaegselt nende aruannete ja bilansside esitamisega rahandusorganitele invaliidide kooperatiiv-ühenduste tulumaksuga maksustamiseks.

§ 26. Invaliidide artellid ja invaliidide kooperatsiooni liidud moodustatakse ja need tegutsevad põhikirjade alusel, mis on kooskõlas ENSV Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissariaadi poolt käesoleva põhimääruse alusel, kokkuleppel Ametiühingute Keskliiduga ja Eesti invaliidide kooperatsiooni nõukoguga, antud normaal-põhikirjaga.

Invaliidide artellide, invaliidide kooperatsiooni liitude ja Eesti invaliidide kooperatsiooni nõukogu põhikirjad, samuti nende põhikirjade muudatused kinnitatakse ENSV Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissariaadi poolt.

Invaliidide artellide ja artellide liitude põhikirjad registreeritakse pärast nende kinnitamist riigi registreerimise organite poolt.

VIII. Erilised soodustused, mis antakse invaliidide kooperatiiv-ühendustele ja nende liikmetele.

§ 27. Peale soodustuste, mis antud teistele kooperatiiv-süsteemidele, ja eriliste soodustuste, mis antud invaliidide kooperatiiv-ühendustele ENSV ja NSVL seadusandlusega, kasutavad need ühendused soodustusi, mis toodud käesoleva põhimääruse §§ 28, 29 ja 30.

§ 28. Invaliidide kooperatiiv-ühendused maksavad ühtlast riigilõivu määral, mis kehtiv riigi eelarve alusel tegutsevate asutiste kohta.

§ 29. Tootmiseks, kauplemiseks ja ladudeks ruumide üürimisel munitsipaliseeritud või natsionaliseeritud majades, samuti kohtade üürimisel kandekaupluste tarvis (kioskid, laud jne.) invaliidide kooperatiiv-ühendused omavad muude ühesuguste tingimuste juures eesõiguse nende ruumide saamiseks kommunaal- või teiste organite käest. Selle juures maksavad nad ruumide eest üüri 50% minimaaltariifist, mis kehtiv riiklike käitiste ja kooperatiiv organisatsioonide kohta.

§ 30. Invaliidide artelli liikmeks astunud invaliididele jäävad alles seadusega neile antud õigused ja nad kasutavad ka soodustusi ja eesõigusi, mis seadusega on antud käsitöölise artelli liikmetele.

Invaliidide artelli liikmetele, kes töötasid palgalistena enne artelli liikmeks astumist, jääb alles nende endine tööstaaž. Artelli liikmena töötamise aeg arvestatakse töövanusena.

IX. Invaliidide-ühenduste tegevuse lõpetamine.

§ 31. Invaliidide kooperatiiv-ühendused lõpetavad oma tegevuse seaduses ettenähtud korras.

§ 32. Likvideeritud invaliidide artellide varandused ja fondid lähevad pärast kõigi nõudmiste rahuldamist ja osamaksude liikmetele tagasimaksmist invaliidide artellide kõrgemal seisvate ühenduste korraldusse.

Invaliidide kooperatsiooni liitude likvideerimise korral jaotatakse varandused ja fondid volinike peakoosoleku otsusega, mis kooskõlastatud ENSV Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissariaadi seisukohaga.

Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissar L. Lü ü s.

Постановление Совета Народных Комиссаров Эстонской ССР об утверждении положения о кооперации Эстонских инвалидов и об организации кооперации инвалидов.

Совет Народных Комиссаров Эстонской ССР постановляет:

- 1) утвердить приложенное к настоящему постановлению положение о кооперации Эстонских инвалидов;
- 2) поручить Народному Комиссару Социального Обеспечения ликвидацию несоответствующих настоящему положению инвалидных организаций и организацию соответствующей положению кооперации инвалидов;

3) оставшееся после ликвидации организаций имущество назначить учреждаемым объединениям кооперации инвалидов.

I Зам. Председателя Совета Народных Комиссаров
Эстонской ССР О. Сепре.

Зам. Управляющего Делами Совета Народных
Комиссаров Эстонской ССР Л. Ояма.

Таллин, 7 января 1941 г. № 24.

Положение о кооперации инвалидов.

I. Общие положения.

§ 1. Кооперация инвалидов, являясь самостоятельной кооперативной системой и основным видом социального обеспечения, ставит себе целью улучшать материальное положение инвалидов и вовлекать их в строительство социалистического общества.

§ 2. Все льготы и преимущества предоставленные законам кооперации инвалидов распространяются лишь на объединения, созданные и действующие в порядке, предусмотренном настоящим положением, при условии, если они входят членами в вышестоящие объединения кооперации инвалидов.

II. Задачи и права артелей инвалидов.

§ 3. Задачей артелей инвалидов является ведение совместным личным трудом своих членов:

- а) предприятий в области одного или нескольких производств (производственные артели и артели общественного питания);
- б) розничных торговых предприятий (торговые артели);
- в) предприятий в подсобных отраслях сельского хозяйства и связанных с ним промыслах, как то: огородничестве, садоводстве, мелком животноводстве и т. п. (артели по сельскохозяйственным промыслам);
- д) обслуживания хозяйственных нужд организаций обобщественного сектора и культурно-бытовых нужд населения (трудовые и торгово-нетоварные артели).

§ 4. Артели инвалидов со дня регистрации их устава пользуются правами юридического лица и в частности имеют право в соответствии с указанными в уставе целями:

- а) приобретать, отчуждать и арендовать имущества;
- б) приобретать для переработки сырье, полуфабрикаты, материалы, утиль, отходы и отбросы;
- в) непосредственно продавать продукцию своего производства как государственным и кооперативным организациям, так и отдельным потребителям на рынках, базарах, из складов, магазинов, ларьков и т. п.;
- д) организовывать труд своих членов для производства разного рода изделия и в первую очередь предметов широкого потребления как в предприятиях, принадлежащих и арендуемых артелями инвалидов, так и в помещениях заказчиков и на дому у членов артелей;

- е) организовывать столовые, буфеты и другие предприятия общественного питания;
- ф) производить розничную и мелкорозничную торговлю товарами, приобретенными у кооперативных объединений инвалидов, у других предприятий обобщественного сектора и у непосредственных производителей-некооперированных кустарей, колхозников и трудящихся единоличников;
- г) принимать заказы, поряды, поставки и участвовать в торгах;
- х) оказывать трудом своих членов услуги организациям и предприятиям обобщественного сектора, а также населению;
- и) организовывать труд своих членов в отраслях сельского хозяйства и связанных с ним промыслах, используя производимые продукты в первую очередь для снабжения своих членов и предприятий;
- ю) принимать на себя обязательства, искать и отвечать на суде;
- к) нанимать для выполнения работ, требующих специальных знаний или непосильных для инвалидов, рабочих и служащих в количестве не свыше 20% общего числа членов артели; в артелях, имеющих сельскохозяйственные предприятия, допускается привлечение наемной рабочей силы на период сезонных работ до 40%; в артелях слепых допускается наемная сила в количестве 50% общего числа членов артелей слепых;
- л) снабжать своих членов продовольствием и предметами широкого потребления, организовывать для их обслуживания столовые, подсобные сельскохозяйственные предприятия, общежития, культурно-бытовые и просветительные учреждения;
- м) также осуществлять жилищное строительство и оказывать своим членам правовую помощь;
- н) образовывать предусмотренные уставом фонды, получать ссуды и заключать займы;
- о) совершать другие действия, необходимые для достижения целей, предусмотренных уставом.

III. Состав артели инвалидов, права и обязанности ее членов.

§ 5. Членами артели инвалидов могут быть следующие лица, обладающие избирательными правами, а также несовершеннолетние в возрасте от 16 до 18 лет:

- а) инвалиды всех групп и категорий;
- б) лица, трудоспособность которых врачебно-трудовыми экспертными комиссиями признана ограниченной, пользующиеся согласно действующему законодательству правом на социальное обеспечение в форме трудового устройства;
- в) трудоспособные вдовы инвалидов войны и лиц, к ним приравненных;
- д) трудоспособные вдовы инвалидов труда, если у них имеются дети, не достигшие 18 лет, а также трудоспособные лица, на попечении которых находятся инвалиды, не могущие обходиться без посторонней помощи;

- е) лица, обеспечиваемые в порядке социального страхования по старости;
- ф) лица, за которыми признано право на персональную пенсию;
- г) работники, получающие пенсию за выслугу лет;
- х) герои труда, обеспечиваемые органами социального страхования;
- и) члены общества бывших политических каторжан и ссыльно-поселенцев;
- ю) трудоспособные лица, избранные на руководящую работу в артелях инвалидов общим собранием или собранием уполномоченных.

§ 6. Артели инвалидов могут быть учреждены и действовать в городах при наличии не менее семи членов, а в сельских местностях — при наличии не менее пяти членов.

Учредителями артелей не могут быть лица, состоящие между собою в браке, а также родители и дети, братья и сестры, дети и внуки.

§ 7. Вступление в члены артели и выход из нее являются добровольными.

§ 8. Каждый член артели обязан участвовать в ее работе личным трудом. Никто из членов не может отказаться от порученной ему работы. За отказ без уважительных причин налагаются взыскания вплоть до исключения из состава артели.

Состоять одновременно членом двух артелей воспрещается. Однако члены артелей инвалидов, занятые сельскохозяйственными промыслами, могут одновременно состоять и в артеле и в колхозе.

§ 9. Для лиц, желающих вступить в члены артели инвалидов, артель может установить предварительное испытание продолжительностью не свыше 2 месяцев. Количество кандидатов в артели не должно превышать 20% общего числа членов артели.

Во время нахождения на испытании кандидаты не считаются наемными работниками и артель рассчитывается с ними на тех же основаниях, как с членами артели.

§ 10. В целях подготовки квалифицированной рабочей силы артели принимают учеников из числа лиц имеющих право на кооперирование в артелях.

Ученики во время обучения не включаются в норму лиц наемного труда.

Условия труда учеников в артелях инвалидов должны соответствовать условиям, установленным действующим законодательством отношении ученичества в промысловой кооперации.

§ 11. Каждый член артели обязан иметь пай. Независимо от размера пая все члены артели имеют одинаковое право участвовать в управлении деятельностью артели и пользоваться ее услугами.

По обязательствам артели ее члены несут ответственность в пределах следуемых с ним паевых взносов.

§ 12. Обеспечение членов артелей инвалидов и их семей на случай временной нетрудоспособности, ухудшения состояния здоровья

в связи с работой в артели, а также в других случаях нужды осуществляется кассами взаимного страхования и взаимопомощи кооперации инвалидов, действующими на основании особых законов.

IV. Средства артелей инвалидов.

§ 13. Средства артелей инвалидов составляют из вступительных, паевых и иных взносов членов, вносимых в артель согласно уставу, отчислений от накоплений и иных поступлений.

Артель самостоятельно распоряжается собственными оборотными средствами и остальным своим имуществом, пользуется кредитом в банке и может получать под контролем банка авансы от заказчиков.

§ 14. Размер вступительного и паевого взносов, а также порядок возврата паевого взноса членам артели при их выбытии из состава артели определяются уставом артели, в соответствии с указаниями Народного Комиссариата Социального Обеспечения и кооперации Эстонских инвалидов.

§ 15. Паи, внесенные в артель ее членами, не могут передаваться другим лицам, в том числе и членам артели.

§ 16. На паевые взносы членов артели инвалидов не могут обращаться взыскания по долгам и обязательствам отдельных членов артели, а также по обращенным к ним бесспорным и административным требованиям.

V. Органы управления и контроля артелей инвалидов.

§ 17. Органами управления артели инвалидов являются: общее собрание или собрание уполномоченных членов артели и правление; органов контроля — ревизионная комиссия.

Права и обязанности общего собрания или собрания уполномоченных, а также порядок избрания, права и обязанности правления и ревизионной комиссии определяются уставом артели, при котором общее собрание членов заменяется собранием уполномоченных.

VI. Союзы артелей инвалидов.

§ 18. Для более успешного осуществления стоящих перед артелями инвалидов задач они объединяются в многопромысловые или специализированные союзы артелей инвалидов, являющиеся вторым оперативно-хозяйственным звеном.

Для образования союза артелей инвалидов требуется участие не менее трех артелей с общим количеством членов не менее 300 человек. При меньшем числе артелей или их членов союзы могут быть организованы лишь с особого разрешения совета кооперации Эстонских инвалидов.

§ 19. Союзы артелей инвалидов:

- а) организуют новые артели инвалидов, принимают меры к вовлечению в существующие артели новых членов и обеспечивают надлежащий социальный состав артелей;
- б) инструктируют артели в области организационной и технико-производственной их работы, содействуя развитию их

- деятельности на социалистических началах и организации коллективного обслуживания быта членов артелей; производят ревизию деятельности артелей;
- ц) планируют работу объединяемых ими артелей в области кооперирования, хозяйственной работы, организационного и культурного строительства, мобилизации средств, капитального строительства и подготовки кадров; распределяют между своими членами плановые контингенты сырья, полуфабрикатов и товаров, а также целевые централизованные кредиты и фонды;
  - д) содействуют развитию в артелях доступных труду инвалидов новых производств, а также принимают меры к рационализации производственной и торговой деятельности артелей, добиваясь снижения себестоимости и улучшения качества их продукции;
  - е) руководят и оказывают помощь артелям в области использования кооперированных инвалидов и различных промыслов и содействуют правильной расстановке рабочей силы внутри предприятия;
  - ф) собирают, разрабатывают и опубликовывают материалы и исследования, а также издают периодическую и непериодическую литературу по вопросам, касающимся деятельности кооперации инвалидов, созывают съезды и совещания по тем же вопросам;
  - г) учитывают организационную и хозяйственную деятельность объединяемых артелей и инструктируют их по вопросам, связанным с организацией учета и отчетности;
  - х) оказывают содействие артелям и производству заготовок сырья и полуфабрикатов для их производства, а также в приобретении товаров для торговли и снабжают артели орудиями производства, сырьем, полуфабрикатами и товарами собственных заготовок;
  - и) содействуют артелям в организации или сбыта продукции и сами осуществляют сбыт этой продукции, заключая с артелями добровольные двухсторонние хозяйственные соглашения и устраивают базы, склады и т.п.;
  - ю) образуют фонды, предусмотренные уставом и получают ссуды, проводят финансирование и кредитование своих членов в порядке, установленном действующим законодательством;
  - к) оказывают содействие артелям и осуществлению мероприятий по улучшению охраны труда и техники безопасности, применение средств по охране труда членами артели, содействуют организации снабжения, контролируют их членов предметами широкого потребления, а также продуктами питания, создавая для этой цели собственные огородные хозяйства, крольчатники, свинарники и т.п.; оказывают помощь артелям в удовлетворении жилищных нужд их членов, а также в повышении их культурно-политического уровня;

- л) представляют интересы артелей перед центральными и местными органами и оказывают им правовую помощь;
- м) организуют обучение и переобучение инвалидов в артелях, объединяя все мероприятия по подготовке и выдвижению новых кадров работников кооперации инвалидов, по учету этих работников и их распределению по отдельным звеньям кооперации инвалидов;
- н) разрешают в арбитражном порядке имущественные споры между нижестоящими организациями;
- о) содействуют организации и работе касс взаимного страхования и взаимопомощи кооперации инвалидов.

§ 20. Руководство организационной работой, учетом, директивным и перспективным планированием, а также представительство кооперации инвалидов перед центральными органами осуществляется советом кооперации эстонских инвалидов.

§ 21. Органами управления союзов артелей инвалидов являются собрание уполномоченных, правление и президиум правления.

Органами управления совета кооперации эстонских инвалидов являются собрание уполномоченных союза (пленум) и президиум совета.

Органами контроля союза артелей инвалидов и совета кооперации эстонских инвалидов являются ревизионные комиссии.

§ 22. Совет кооперации эстонских инвалидов и союзы кооперации инвалидов пользуются правами юридического лица.

VII. Надзор за деятельностью кооперативных объединений инвалидов, утверждение и регистрация их уставов.

§ 23. Кооперативные объединения инвалидов ведут свою работу под руководством Народного Комиссариата Социального Обеспечения ЭССР и местных органов социального обеспечения.

Эти органы имеют право:

- а) издавать в развитие настоящего положения по согласованию с советом кооперации эстонских инвалидов инструкции и циркуляры и давать руководящие указания по вопросам деятельности кооперации инвалидов;
- б) производить как непосредственно, так и через подведомственные органы ревизии и обследования артелей инвалидов и союзов кооперации инвалидов;
- в) наблюдать за закономерностью действий кооперативных объединений инвалидов;
- д) регулировать в установленном порядке условия применения труда инвалидов, состоящих членами артелей, а также проведение мероприятий по охране их труда и техники безопасности.

§ 24. Производственные планы, планы капитального строительства и планы развития товарооборота кооперации инвалидов увязываются с планами органов тяжелой, лесной и легкой промышленности, снабжения и торговли в порядке, установленном законодательством Союза ССР.

Союзным законодательством регулируется также порядок снабжения кооперации инвалидов плановыми контингентами сырья, материалов и товаров, а также порядок установления цен на продукцию кооперации инвалидов.

§ 25. Годовые отчеты и балансы кооперативных объединений инвалидов представляются в вышестоящие союзы, в Народный Комиссариат Социального Обеспечения, а также в местные соответствующие органы социального обеспечения одновременно с представлением этих отчетов и балансов в финансовые органы при обложении объединений кооперации инвалидов подоходным налогом.

§ 26. Артели инвалидов и союзы кооперации инвалидов образуются и действуют на основании уставов, составляемых в соответствии с примерным уставом, издаваемом на основании настоящего положения Народным Комиссариатом Социального Обеспечения Эстонской ССР по соглашению с Центральным Советом профсоюза и с советом кооперации эстонских инвалидов.

Уставы артелей инвалидов, союза кооперации инвалидов и совета кооперации Эстонских инвалидов, а равно изменения этих уставов утверждаются Народным Комиссариатом Социального Обеспечения ЭССР.

Уставы артелей и союзов артелей инвалидов регистрируются по их утверждению органами государственной регистрации.

VIII. Особые льготы, представляемые кооперативным объединениям инвалидов и их членам.

§ 27. Помимо льгот, установленных для других кооперативных систем, и особых льгот, представленных законодательством ЭССР и СССР кооперативным объединениям инвалидов, эти объединения пользуются льготами, предусмотренными в ст.ст. 29, 30 и 31 настоящего положения.

§ 28. Единую государственную пошлину кооперативные объединения инвалидов уплачивают в размерах, установленных для учреждений, состоящих на государственном бюджете.

§ 29. При найме в муниципализированных и национализированных домах помещений для производственных, торговых и складских целей, а равно при аренде мест под торговлю из переносных помещений (ларьков, киосков, палаток и т. п.) кооперативные объединения инвалидов пользуются при прочих разных условиях преимущественным правом перед всеми соискателями на получение этих помещений от коммунальных и других органов. При этом они оплачивают арендуемые ими помещения в размере 50% минимального тарифа, установленного для государственных предприятий и кооперативных организаций.

§ 30. Инвалиды, вступившие членами в артели инвалидов, сохраняют личные права, признанные законом за инвалидами и пользуются также льготами и преимуществами, установленными законом в отношении членов промысловых артелей.

Члены артелей инвалидов, работавшие по найму до вступления в артель, сохраняют свой прежний трудовой стаж. Время работы в качестве члена артели засчитывается в трудовой стаж.

IX. Прекращение деятельности объединений инвалидов.

§ 31. Кооперативные объединения инвалидов прекращают свою деятельность в порядке, установленном законом.

§ 32. Имущество и фонды ликвидированных артелей инвалидов после удовлетворения всех претензий и возврата членам их паевых взносов поступают в распоряжение вышестоящего союза артелей инвалидов. При ликвидации союзов кооперации инвалидов их имущество и фонды распределяются по постановлению собрания уполномоченных ликвидируемой организации, согласованному с инструкциями Народного Комиссариата Социального Обеспечения ЭССР.

Народный Комиссар Социального Обеспечения Л. Лююз.

III.

59. Eesti NSV Kergetööstuse Rahvakomissari

käskkiri

nr. 19.

Tallinn,

8. jaanuaril 1941.

Side- ja isoleermaterjalide Tööstuste Keskusele alluvate käitiste ühendamise kohta.

1. Side- ja isoleermaterjalide Tööstuste Keskuse organisatsiooni plaanikindlaks kujundamiseks ja üksteise läheduses olevate üheliigiliste käitiste ühisele juhtimisele kui ka tootmisele rakendamiseks käsen ühendada alljärgnevad käitised:

- a) „Tamsalu Lubjatehas K. Mauritz ja Ko“ ja „Lubjatehas D. J. Limberg“, millistel käitistel edaspidi tegutseda nime all „Tamsalu Lubjatehased“.
- b) „Lubjatehas R. Kadak“ ja „Lubjatehas V. Koldre“, millistel käitistel edaspidi tegutseda nime all „Rakke Lubjatehas“.
- c) Kipsitööstus „Gips“ ja „Eesti Kips“, millistel käitistel edaspidi tegutseda nime all „Irboska Kipsitööstused“.

2. Eraldada Tsemendivabrikust „Port-Kunda“ selle Irboska kipsikaevandus ja liita „Irboska Kipsitööstustega“.

3. Käitiste ühendamine teostada nende bilansside liitmise teel. P. 1 ja 2 ettenähtud toimingud läbi viia 15. jaanuariks 1941.

4. Ehitusmaterjalide ja Ehitustööstuse Peavalitsusel teostada käitiste ühendamist ja koostada selle kohta akt.

5. Ehitusmaterjalide ja Ehitustööstuse Peavalitsusel korraldada ühendatud käitiste edaspidist juhtimist, kujundades käitiste administratsiooni ja koosseisu Side- ja Isoleermaterjalide Keskuse ettepanekul ning esitades minule kinnitamiseks ühendatud käitiste direktorid ja nende asetäitjad.

Kergetööstuse Rahvakomissar A. Veimer.

60. Eesti NSV Kergetööstuse Rahvakomissari**k ä s k k i r i**

nr. 20.

Tallinn,

8. jaanuaril 1941.

1. Määrán alljärgnevad natsionaliseeritud Polügraafiatööstuse Peavalitsusele allutatud käitised likvideerimisele liitmise teel teiste sellesarnaste käitistega järgmiselt:

- trükikojad „Maret“, A. Süüden, köitekoda R. Sarap — trükikojaga „Tartu Kommunist“, Tartus;
 trükilaotööstus „Loodus“ — K. Mattiesen'i trükikojaga Tartus;
 kartonaažtööstus R. Metsakond — Raf. Haarla'ga, Tallinnas;
 lineerimistööstus „Lineeriija“ — G. Pihlakas'ega, Tallinnas;
 köitekoda G. Unger, trükikojad R. Selmanoviš ja „Trükk ja Kirjastus“, klišeetööstus A. Raba, templitööstused „Ala“ ja A. Veeber — trükikojaga „Aktivist“, Tartus;
 trükikoda R. Tänav — „Ühistöö'ga“, Rakveres;
 trükikojad „Oma Maa“, A. Kuiva — trükikojaga „Edasi“, Viljandis;
 trükikoda M. Minis — trükikojaga „Koit“, Narvas;
 templitööstused „Perfekt“ ja H. Kiiver — templitööstusega A. Karja, Tallinnas;
 templitööstus A. Krisch — trükikojaga „Kultuur“, Pärnus.

Liidetavad käitised jäävad seni oma ruumidesse, kuni osutub majanduslikult tarvilikuks neid monteerida peakäitise või selle osakonna ruumidesse.

2. Likvideerimisele määratud käitised annavad liitmisel üle kõik aktivad ja passivad üleandmise momendiks koostatud bilansi järgi, asjaajamise ja lepingud.

3. Liitmise panen liidetavate käitiste direktoritele või nende puudumisel komisaridele. Liitmise kohta koostada akt, millele kirjutavad alla üleantavate ja ülevõtva ettevõtte direktorid või komissarid ning Polügraafiatööstuse Peavalitsuse esindaja.

Kergetööstuse Rahvakomissar A. V e i m e r.

61. Eesti NSV Kergetööstuse Rahvakomissari**k ä s k k i r i**

nr. 24.

Tallinn,

8. jaanuaril 1941.

Käitises tehtavate leiutiste ja tehniliste ning organisatoorsete täiustamiste kohta.

Arvestades leiutiste ja tehniliste täiustamiste suurt tähtsust sotsialistliku ühiskonna majanduses, mis võimaldavad võita tööaega, asendada defitsiitseid materjale, laiendada ekspordi jne., käsen:

1. Kõiki Kergetööstuse Rahvakomissariaadile alluvate käitiste juhatajaid teha nende käitistes töötajate poolt tehtud leiutiste ja tehniliste ning organisatoorsete täiustamiste ettepanekud teatavaks Kergetööstuse Rahvakomissariaadi Tootmistehnilise Osakonna Leiutiste Büroole.

2. Vastavas teadaandes tuleb tähendada:

- a) leiutaja nimi;
- b) leiutaja elukoht;

- c) leiutise, tehnilise või organisatoorse täiustamise kirjeldus ühes vastava joonise või skitsiga leiutise või täiustamise ettepaneku kohta ja
- d) leiutise tulemusena saadav või saadud kasu inimtööjõu või muu majandusliku säästu, defitsiitsete materjalide asendamise või muul alal.

3. Kõik leiutised ja tehnilised ning organisatoorsed täiustamised, mis on avaldatud käitise juhatajale alates 21. juunist 1940, kuuluvad teatamisele vaatamata sellele, kas nad on käitises rakendatud või mitte.

Kergetööstuse Rahvakomissar A. Veimer.

62. ENSV Kommunaalmajanduse Rahvakomissari

k ä s k k i r i

nr. 11.

8. jaanuaril 1941.

I.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruse § 3 alusel majade natsionaliseerimise korraldamise kohta (ENSV Teataja 1940, 38, 445) täiendan Majade Natsionaliseerimise Peakomitee liikmete koosseisu (moodustatud käskkirjadega nr. 50 ENSV Teataja 1940, 43, 505; ENSV Teataja 1940, 55, 658) ja nimetan Tallinna linna kommunaalmajanduse osakonna juhataja Johannes Hint'i Majade Natsionaliseerimise Peakomitee liikmeks.

II.

Vabastan Johannes Hint'i ja Richard Mast'i Tallinna linna majade natsionaliseerimise komisjoni liikmete ülesannetest ning Aleksander Tinn'i Tartu linnamajade natsionaliseerimise komisjoni liikme ülesannetest (määratud käskkirjaga nr. 48 ENSV Teataja 1940, 43, 511).

Kinnitan Evald Vaino ja Konstantin Tass'a Tallinna linna majade natsionaliseerimise komisjoni liikmeiks, ning Herman Soom'i Tartu linna majade natsionaliseerimise komisjoni liikmeks.

Kommunaalmajanduse Rahvakomissar O. Kärm.